

Parlamentul României

Lege nr. 104 din 27.03.2003

manipularea cadavrelor umane și prelevarea organelor și tesuturilor de la cadavre în vederea transplantului

Publicat în Monitorul Oficial nr. 222 din 03.04.2003

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1.

(1) Prin cadavre umane se înțelege persoanele care nu mai prezintă nici un semn de activitate cerebrală, cardiacă sau respiratorie și care sunt declarate decedate din punct de vedere medical, potrivit legii.

(2) Confirmarea medicală a morții cerebrale se face pe baza criteriilor de diagnostic stabilite conform legii.

Art. 2.

Dreptul de manipulare a cadavrelor umane pentru diagnostic sau activități didactice și științifice revine serviciilor de anatomie patologică și de prosectură ale spitalelor și instituțiilor de medicină legală, catedrelor de anatomie și de anatomie patologică ale instituțiilor de învățământ superior medical uman de stat sau private, acreditate ori autorizate, care organizează serviciile pentru exploatarea cadavrelor.

Art. 3.

Serviciile de anatomie patologică, prosectură și morfopatologie din cadrul spitalelor, precum și catedrele de anatomie patologică din instituțiile de învățământ superior medical uman asigură, prin mijloace cu caracter științific, stabilirea diagnosticului de certitudine, contribuind la realizarea cercetării științifice în domeniul medical și la îmbunătățirea asistenței medicale.

Art. 4.

(1) Serviciile pentru exploatarea cadavrelor sunt structuri functionale ale catedrelor de anatomie din instituțiile de învățământ superior medical uman care au atribuția preluării acestora, în scopul prelevării și conservării tesuturilor și organelor umane pentru activitate didactică și științifică.

(2) Instituțiile de învățământ superior medical uman care organizează servicii pentru exploatarea cadavrelor pot deține și utiliza crematoriile, conform

prevederilor legale în domeniul protecției mediului și cu respectarea normelor igienico-sanitare stabilite de Ministerul Sănătății și Familiei.

Art. 5.

Activitatea de anatomie patologică constă în efectuarea de examene macroscopice și microscopice asupra produselor biologice recoltate fie persoanelor în viață, fie la autopsie cadavrelor, și anume: piese operatorii, material biptic, biopsii de tract digestiv, bronșice, hepatice, pancreatice, renale, punctii medulare, ganglionare, lichide biologice, material aspirat cu ac fin, frotiuri exfoliative, organe, fragmente tisulare și altele asemenea.

Art. 6.

În spitale se organizează un serviciu de anatomie patologică unic, ca secție sau departament, subordonat administrativ direct conducerii spitalului, în care sunt incluse 3 compartimente distincte:

- a) compartimentul de histopatologie;
- b) compartimentul de citologie;
- c) compartimentul de prosectură.

Art. 7.

Activitatea din compartimentele de prosectură și autopsiile anatomopatologice se realizează numai în spitale sau în institutii de medicină legală.

CAPITOLUL II

Serviciile de anatomie patologică și prosectură

Art. 8.

(1) Activitatea de prosectură constă în următoarele:

- a) efectuarea de autopsii în scop anatomoclinic și efectuarea examenului histopatologic al fragmentelor recoltate în cursul autopsiei sunt obligatorii și este recomandabil să fie efectuate de către același anatomopatolog, pentru a corela datele de macroscopie cu cele de microscopie și, ulterior, cu datele clinice, în scopul aprecierii gradului de concordanță anatomoclinică;
- b) activități de restaurare a aspectului cadavrelor, precum: imbalsamarea, spalarea, îmbracarea și cosmetizarea cadavrelor.

(2) Activitățile prevăzute la alin. (1) lit. b) reprezintă o măsură medicală obligatorie pentru prevenirea contaminării și trebuie efectuate de personalul specializat al compartimentului de prosectură.

Art. 9.

Structura organizatorică și de personal, precum și atribuțiile serviciilor de

anatomie patologica și prosectura din cadrul spitalelor sunt stabilite prin ordin al ministrului sanatații și familiei.

Art. 10.

(1) Autopsia anatomopatologica se efectuează obligatoriu în toate decesele survenite în spital care nu sunt cazuri medico-legale și unde este necesară confirmarea, precizarea sau completarea diagnosticului clinic, inclusiv decesul copiilor sub un an, indiferent de locul decesului, precum și decesele materne care nu sunt cazuri medico-legale.

(2) Nu se considera deces sub 24 de ore decesul survenit în cursul transferului între secții sau spitale, dacă nu există dubii asupra tratamentului aplicat sau a diagnosticului de deces, precum și decesul survenit în cursul internării pentru o cură periodică a unei afecțiuni cronice terminale, dacă nu există dubii asupra tratamentului aplicat sau a diagnosticului de deces.

(3) Pentru pacienții cu afecțiuni cronice cunoscute, bine investigate, în condițiile în care aparținătorii nu au nici o rezerva asupra bolii și tratamentului aplicat și își asumă în scris responsabilitatea pentru aceasta, se poate dispune neefectuarea autopsiei, sub semnatura, de către directorul spitalului, cu avizul șefului de secție unde a fost internat decedatul, al medicului curant și șefului serviciului de anatomie patologica.

Art. 11.

În toate cazurile în care există suspiciunea unor implicații medico-legale prevăzute de lege, șeful serviciului de anatomie patologica din cadrul spitalului anunță în scris, în termen de 24 de ore, organele de urmărire penală competente, pentru îndrumarea cazului către instituția de medicină legală, potrivit competenței teritoriale prevăzute în O.G. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, aprobată cu modificări prin Legea 459/2001, cu modificările ulterioare. Aceeași procedură se realizează și pentru decedații neidentificați și pentru cetățenii străini decedați în spital.

CAPITOLUL III

Catedrele de anatomie și organizarea serviciilor pentru exploatarea cadavrelor

Art. 12.

Catedra de anatomie este o unitate funcțională în cadrul instituției de învățământ superior medical uman și care include serviciul pentru exploatarea cadavrelor, a cărui structură organizatorică și de personal este stabilită de conducerea instituției.

Art. 13.

Serviciile pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie au următoarele atribuții:

- a) preiau cadavrele pe baza de protocol încheiat între instituțiile de învățământ superior medical și serviciile de anatomie patologică și prosectura ale spitalelor;
- b) prepara și conserva cadavrele pentru disecție, punând la dispoziția învățământului anatomic și chirurgical materialul didactic;
- c) efectuează preparate anatomice;
- d) prepara schelete;
- e) conserva țesuturi și organe.

Art. 14.

Serviciile pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie desfășoară în principal activități de învățământ și de cercetare științifică medicală.

Art. 15.

Serviciile pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie colaborează în activitatea lor cu compartimentele de microscopie ale catedrelor de histologie, de anatomie patologică și de biologie celulară ale instituțiilor de învățământ superior medical uman.

Art. 16.

(1) Catedrele de anatomie, anatomie patologică, histologie și biologie celulară împreună cu serviciile de prosectura constituie un departament funcțional în cadrul instituției de învățământ superior medical uman.

(2) Serviciile de prosectura din spitalele universitare sunt folosite ca baze clinice pentru catedrele de anatomie și anatomie patologică.

CAPITOLUL IV

Finanțarea și salarizarea personalului

Art. 17.

(1) Finanțarea serviciilor de anatomie patologică și prosecturi din cadrul spitalului se face din bugetul Fondului de asigurări sociale de sănătate, prin bugetul spitalului, conform legii.

(2) Finanțarea serviciilor pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie se face din bugetul de stat alocat instituției de învățământ superior medical uman și din venituri proprii ale instituției.

(3) În cazul donatorilor de organe și/sau țesuturi aflați în moarte cerebrală, Casa

Nationala de Asigurari de Sanatate va deconta distinct cheltuielile efectuate de sectiile de anestezie-terapie intensiva, precum și cele efectuate de Coordonarea de transplant, pe baza de decont.

Art. 18.

(1) Personalul care isi desfasoara activitatea în serviciile de anatomie patologica și prosecturi ale spitalelor, precum și personalul catedrelor de anatomie, de histologie, de anatomie patologica și al catedrei de biologie celulara se incadreaza în categoria locurilor de munca în conditii deosebite de munca.

(2) Salariile de baza ale personalului prevazut la alin. (1) sunt cu 100% mai mari fata de salariile de baza prevazute de lege pentru aceleasi categorii de personal, la care se adauga sporurile legale.

CAPITOLUL V

Folosirea cadavrelor în scop didactic și stiintific și prelevarea de tesuturi și organe de la cadavre

Art. 19.

Catedrele de anatomie, de anatomie patologica și serviciile de prosecturi și anatomie patologica pot prelua cadavre în scop didactic și stiintific în urmatoarele situatii:

- a) în situatia în care exista o intelegere expresa prealabila, acordata în scris, a pacientului sau a familiei;
- b) persoanele în viata isi pot pune la dispozitia institutiei de invatamant superior medical uman corpul, dupa deces, în baza unor norme comune elaborate de serviciile de prosectura ale spitalelor și conducerea institutiilor de invatamant superior medical uman;
- c) cadavrele nerevendicate într-o perioada mai mare de 10 zile dupa deces sau cele fara apartinatori sunt preluate de serviciile pentru exploatarea cadavrelor ale catedrelor de anatomie, în baza unor norme comune stabilite de spitale și senatul institutiilor de invatamant superior medical uman.

Art. 20.

Institutiile de invatamant superior medical uman care preiau cadavre în scop didactic sau stiintific asigura serviciile funerare. Aceeasi prevedere se aplică și pentru cadavrele folosite în scopul donarii de organe si/sau tesuturi, în vederea efectuării procedurilor de transplant.

Art. 21.

Prelevarea de tesuturi și organe de la cadavre în vederea transplantului se face

conform legii, dacă este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

- a) acceptarea prealabilă, exprimată în scris în timpul vieții;
- b) acceptarea scrisă a aparținătorilor sau a reprezentantului legal, după decesul persoanei;
- c) de la persoane decedate, identificate și nerevendicate legal de nici un aparținător de gradul I sau de sot/sotie, care nu au întocmit în timpul vieții declarație notarială de împotrivire.

Art. 22.

Prelevarea de țesuturi și organe de la cadavre este coordonată și supravegheată de Comisia de transplant de țesuturi și organe umane din cadrul Ministerului Sănătății și Familiei, constituită conform legii.

Art. 23.

Prelevarea de țesuturi și organe de la cadavre se face numai în baza unui control medical clinic și de laborator, pentru a exclude o boală infecțioasă, o posibilă contaminare sau alte afecțiuni care reprezintă un risc pentru primitor.

Art. 24.

(1) Prelevarea și conservarea de țesuturi și organe de la cadavre se organizează prin centrele regionale de transplant și spitalele acreditate în acest sens de către Ministerul Sănătății și Familiei, la propunerea Comisiei de transplant de țesuturi și organe umane.

(2) Condițiile în care se poate efectua prelevarea anumitor țesuturi și organe de la cadavre sunt riguros stabilite pentru fiecare în parte de Comisia de transplant de țesuturi și organe umane.

(3) Instituțiile de învățământ superior medical uman, precum și spitalele prevăzute la alin. (1) înființează un sistem de bănci de țesuturi pentru conservarea acestora și de monitorizare a transplantului de organe.

Art. 25.

Ministerul Sănătății și Familiei și instituțiile de învățământ superior medical și farmaceutic uman organizează un sistem informațional privind prelevarea și conservarea țesuturilor și organelor umane.

Art. 26.

Prelevarea de țesuturi și organe de la cadavre se face astfel încât să nu prejudicieze rezultatele autopsiei sau ale autopsiei medico-legale.

Art. 27.

Manipularea cadavrelor, precum și prelevarea de țesuturi și organe de la

cadavre, cu incalcarea prevederilor prezentei legi, constituie infractiuni și se pedepsesc cu inchisoare de la 1 la 3 ani.

CAPITOLUL VI

Dispozitii tranzitorii și finale

Art. 28.

In termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Sanatatii și Familiei, Ministerul Apelor și Protecției Mediului și institutiile de invatamant superior medical uman vor supune aprobarii Guvernului normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

Art. 29.

Orice alte dispozitii contrare prezentei legi se abroga.